

Colofon Veertigdagenkalender 2024

Sinds 2010 verzorgt de werkgroep Vieren en Vorming van de Raad van Kerken Zeist een digitale veertigdagenkalender.

We hebben in de kalender en het avondgebed in Zeist-West ook nu weer hetzelfde thema. Het overkoepelende thema voor deze veertigdagentijd is: 'Goed nieuws voor mensen die leven in gemis' (naar een lied van Andries Govaart).

*Zalig, gelukkig, gezegend -
hoe dan ook: goed nieuws
voor alle mensen die...*

Ter inleiding

Dit jaar laten we ons in de oecumenische veertigdagenkalender leiden door de zogeheten 'zaligsprekingen' uit de Bergrede in Matteüs 5, 3-10. De eerste vraag waar we voor staan is de vertaling van het Griekse woord *makarios*. In de meeste hedendaagse vertalingen is gekozen voor 'gelukkig' in plaats van het wat ouderwets klinkende 'zalig', dat tegenwoordig vooral met iets lekkers wordt geassocieerd. Wie hoort de spirituele dimensie in een 'zaligverklaring' nog, dat dit een mens is die God na aan het hart ligt? Maar is 'gelukkig' een goed alternatief? Moet de bedroefde zich gelukkig prijzen dat hij door diep verdriet is getroffen, want dan zal hij getroost worden?

We komen een stapje dichterbij de betekenis van deze uitspraken als je ze leest als zowel een belofte als een opgave. De Eeuwige belooft mensen in hun nood nabij te zullen zijn. Tegelijk worden wij opgeroepen om zo te handelen dat wij zien hoe een ander eraan toe is en niet aan hem of haar voorbij leven, in het bijzonder als het leven zwaar is. Dat is het goede nieuws, het evangelie dat Jezus brengt. In de Bergrede wordt zijn 'programma' om te beginnen kernachtig samengevat en aan het eind in Matteüs 25 even kernachtig herhaald. 'Wanneer zagen wij u hongerig, naakt, gevangen genomen...?' Tussen deze twee teksten wordt het verhaal over het leven van Jezus verteld, tot het bittere einde toe, als een doorgang naar nieuw leven. Een gezegend mens is hij of zij die zijn boodschap verstaat, zich erdoor laat dragen en ernaar leeft. De Engelse vertaling zegt: *blessed...*

De redactie

Thema's:

1. Gezegend de nederigen van hart/ de deemoedigen
(thema van de Aswoensdagviering 14 februari)
2. Gezegend de treurenden
(thema van het avondgebed op 21 februari)
3. Gezegend de zachtmoedigen
(thema van het avondgebed op 28 februari)
4. Gezegend wie hongeren en dorsten
(thema van het avondgebed op 6 maart)
5. Gezegend de barmhartigen
(thema van het avondgebed op 13 maart)
6. Gezegend wie zuiver van hart zijn
(thema van het avondgebed op 20 maart)
7. Gezegend de vreedstichters
(thema van de boeteviering op 27 maart)

Auteurs van de kalender:

- Corja Bekius, theoloog, Protestantse Wijkgemeente Zeist-West
- Stefan Bernhard, predikant Evangelische Broedergemeente Zeist
- Humbert Hessen, bisschop Evangelische Broedergemeente
- Denny Zinhagel, predikant Evangelische Broedergemeente Curaçao
- Roel Bosch, predikant NoorderLichtgemeente Zeist
- Marleen B. Berg, beeldend kunstenaar
- Wiel Hoekstra, parochie Sint Maarten
- Joris Vercammen, emeritus Aartsbisschop van Utrecht (Oud-Katholieke Kerk)
- Maaïke de Jong, predikant Doopsgezinde Gemeente Zeist
- Geertje Huisman, Ineke en André Droogers, Agnieta en Pieter Meester, Gerda en Jan Laterveer, leden van de Doopsgezinde Gemeente Zeist
- Vincent Duindam, psycholoog / schrijver

(op volgorde van verschijnen van de mails: elke woensdag Zeist-West, donderdag Evangelische Broedergemeente, vrijdag NoorderLichtgemeente, zaterdag Parochie Sint Maarten, zondag Oud-Katholieke Kerk, maandag Doopsgezinde Gemeente, dinsdag Vincent Duindam)

Thematiek en inhoud: Corja Bekius en Jeannette van Andel

Vormgeving en verzending: Hugo Albers en Kees Manintveld

Als u mensen kent die zich willen aanmelden, kan dat via deze link:

[Aanmelden veertigdagenkalender](#)

Gezegend de nederigen van hart want voor hen is het Koninkrijk van de hemel

Aswoensdag

Afbeelding: *Voor mensen die naamloos*, Lied 647, 1
Mary van Rijswijk, Schildergroep Zeist-West

Voor mensen die naamloos,
kwetsbaar en weerloos
door het leven gaan,
ontwaakt hier nieuw leven,
wordt kracht gegeven:
wij krijgen een naam.

tekst: Henk Jongerius

In dit lied krijgen naamloze, kwetsbare mensen, die gebukt gaan onder wat het leven met hen doet, de kracht om op te staan tot een nieuw leven. Het lied zingt de belofte dat er een keer zal komen in hun lot. Deze belofte tekent de Zaligsprekingen.

Maar de oproep om 'nederig van hart' te zijn reikt verder en dieper: Leef je leven zonder hoogmoed, met een open oog voor wie naast je staat en lijdt.

Kijk naar wat niet goed is, ook bij jezelf. Keer je om, ga opnieuw op weg.

Corja Bekius

Gezegend de nederigen van hart

Afgelopen kerst kwamen wij in de Broedergemeente in gesprek over welke vertaling van het lied 'Ich steh an deiner Krippen hier' wij zouden moeten zingen in de Kerstdienst. Zouden wij ook nu weer de bekende vertaling uit de hervormde bundel van 1938, 'Ik kniel aan uwe kribbe neer' gemaakt door Pauline Wefers Bettink gebruiken of beter voor de vertaling van Jan Wit uit 1966 kiezen die begint met de woorden: 'Ik mag hier aan uw kribbe staan'? Dat er nog een derde mogelijkheid is, aangereikt door Johannes de Heer met de woorden 'Ik buig me aan Uwe kribbe nu', was voor ons niet belangrijk.

In zo een gesprek speelt sentiment en gevoel een belangrijke rol. De herinnering aan de woorden waarmee je in de kerk en thuis bent opgegroeid, weegt zwaar. Maar onderhuids is daar ook de vraag, hoe klein zich de mens kan en moet maken voor het heilige. Hoever laat ik mij raken door wat er naar mij toekomt en wil ik mij daardoor laten overweldigen? Hoe geef ik uitdrukking aan mijn innerlijke houding, zonder dat het kitscherig en verkeerd voelt?

Wij hebben toch voor de vertaling van Jan Wit gekozen, ook om aan te sluiten bij het Liedboek en bij het Duitse origineel. Maar de gewoonte, om in enkele kerkdiensten bij het gebed te knielen, houden wij in stand. Dat gebeurt op bijzondere momenten zoals in het Avondmaal op Witte Donderdag of in de Sterfuurliturgie op Goede Vrijdag net zoals iedere week op zaterdag tijdens de voorbede in de zangdienst.

Stefan Bernhard

Afbeelding: internet

Gezegend de nederigen van hart

zonder pretenties

Afbeelding: *Kostbaar 2*, Marleen B. Berg www.mbborg.nl

'Nederigen van hart' komen vaak voor in het boek van de psalmen. De eenvoudigen, mensen zonder pretenties, zonder verbeelding. Of juist: met een ándere verbeelding. Ze zien Gods beeld om zich heen. Hun hart klopt samen met dat van anderen.

In Psalm 131 zingt zo'n 'nederige van hart' over zichzelf. Ze vergelijkt zich met een gespeend kind: een kind dat tevergeefs verlangt naar de borst. Geen melk meer, maar de moeder blijft een schoot van ontferming.

U helpt mij, Heer, mijn trots te vergeten
en uit mijn hart is hoogmoed verdwenen.
Dat wat te groot is leg ik terzijde,
aandacht en eenvoud mogen mij leiden.

Nee, ik ben stil nu, weg alle woede,
stil als een kind, op schoot bij zijn moeder.
Zo zingt mijn ziel, met wie op God hopen:
'luister, kijk goed, Gods toekomst gaat open'.

Psalm 131, tekst Roel Bosch, Lied 131a, *Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk*.

Roel Bosch

Gezegend de nederigen van hart, want van hen is het Koninkrijk van de hemel

Op het poortgebouw van het oude kerkhof van Zeist aan de Bergweg staat: *'De groote en de kleine is daar en de knecht vrij van zijn meester'*. De tekst verwijst naar het koninkrijk van God. Groot en klein zijn in dat rijk gelijk, hovaardij bestaat daar niet, nederigheid spreekt er vanzelf. In dat rijk zo luidt de blijde boodschap wordt niemand geknecht.

Gerard Reve vroeg ooit, vol ongeduld: "dat koninkrijk van U, wordt dat nog ooit wat?" Bij tijd en wijle bekruipt die vraag ook ons. Het antwoord: we hebben nog een lange weg te gaan. De zaligsprekingen zijn onze wegwijzers naar het koninkrijk van God op aarde. Laten we ons de weg wijzen? Helpen we elkaar bij het zoeken naar de weg?

De weg mag geplaveid zijn met goede voornemens, maar moet daadwerkelijk worden gegaan. Op naar Pasen!

Wiel Hoekstra

Afbeelding: *Weg in de sneeuw*, Corja Bekius

Gezegend de nederigen van hart

De zaligsprekingen schetsen een weg van innerlijke bewustwording. Jezus wil daarbij onze gids zijn. De uitnodiging is de moralistische bril die we zo gewoon zijn op te zetten, aan de kant te leggen. Er moet dus niets. We mogen ontdekken, ontvangen, ontmoeten wat in onze innerlijkheid leeft. Gewoonlijk gaan we uit van het beeld dat we onszelf – met 'hulp' van anderen – gemaakt hebben. Dat zelfbeeld bestaat uit verwachtingen die wij en anderen van onszelf hebben. Zij is een vriendelijke helper. Hij is een goede man. Enzovoort. Maar zijn we dat nu werkelijk? Natuurlijk niet. We ervaren vooral hoe vermoeiend het is: aan dat zelfbeeld te moeten voldoen. Maar dat moet ook helemaal niet. Laat het los, zegt Jezus. Dat wordt bedoeld met 'nederigheid', of met 'arm van geest'. Hoe spannend ook, maar zo komen we wel dichterbij het beeld dat God van ons heeft. Interessant, niet?

Joris Vercammen

Afbeelding: pixabay

Gezegd de nederigen van hart, want voor hen is het Koninkrijk van de hemel

'Nederig', voor veel mensen een beetje een vies woord. Vooral wanneer het geassocieerd wordt met jezelf kleiner maken, je mond houden, doen wat je gezegd wordt.

Ik denk dat deze nederigheid meer te maken heeft met het besef: ik hoef het allemaal niet te kunnen. Dus: jezelf niet hoeven overschatten om het allemaal maar te kunnen, om jezelf te beschermen. Je hoeft niet alleen de wereld redden.

Het leven is niet maakbaar, ellende overkomt ons allemaal, we maken allemaal fouten.

In dat besef, dat wij het niet alleen kunnen en niet alleen hoeven, dat we mogen vertrouwen op Gods nabijheid en wijsheid, daarin zit kracht en rust verscholen. Zodra je jezelf toestemming geeft niet meer alle ballen alleen in de lucht te hoeven houden, ontstaat er ruimte voor verwondering en nieuwe energie. Een nieuw begin.

Maaïke de Jong

Afbeelding: Gerd Altmann, Pixabay

Gezegend de nederigen van hart, want voor hen is het Koninkrijk van de hemel

Als je luidruchtig op straat loopt te bidden *'heb je je loon al ontvangen'*, zegt Jezus. Als je je richt op de goedkeuring en de instemming van anderen, stem je je niet af op het diepste deel van jezelf, maar op de buitenkant. Het is net zoiets als jezelf *'uitvergroten'* op de sociale media. Misschien zetten we onszelf nu niet biddend online, maar in goed gezelschap, in mooie natuur, of met een heerlijk diner.

Of we zetten onszelf op een andere manier *'in de etalage'*. Ook zonder sociale media kunnen we demonstreren hoe leuk, slim, sociaal, intelligent, religieus of spiritueel we zijn. Het is erg verleidelijk om op een of andere manier *'indruk te willen maken'* op anderen. En op onszelf.

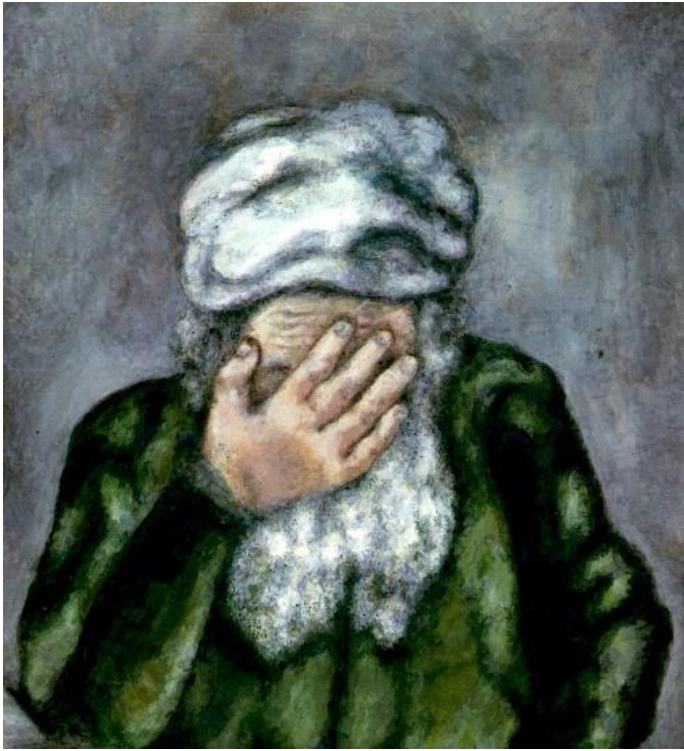
Maar ook als we onszelf *'minder waard'* vinden dan anderen, zijn we eigenlijk niet nederig. Door te oordelen, vergelijken, meten en wegen creëren we afscheidingen tussen onszelf en anderen. En tussen onszelf en onze diepste bron.

Vincent Duindam

Afbeelding: Kees Manintveld

Gezegend wie treuren, want zij zullen getroost worden

Afbeelding: *Abraham weent om Sara*, Marc Chagall

Zoveel soorten van verdriet
ik noem ze niet.
Maar één, het afstand doen en scheiden.
En niet het scheiden doet zo'n pijn,
maar het afgesneden zijn...

M. Vasalis

Bij troost moet ik vaak aan Rachel denken, die weigert zich te laten troosten bij het verlies van haar kinderen (Jeremia 31: 15). Om haar heen staan alle buurvrouwen, die onbeholpen proberen haar te troosten. Maar Rachel verdraagt ze niet, al die goedbedoelde woorden en al die armen om haar heen.

Troost begint met zien en gezien worden, met alle pijn die er is. Het enige dat we kunnen doen is de bedroefde met liefdevolle zorg omgeven, naar de mate waarin die kan worden ontvangen. En bidden om Gods nabijheid.

Gezegend de bedroefden die de moed hebben om gaandeweg troost te ontvangen. Zij vinden een weg door het verdriet heen.

Corja Bekius

Gezegend wie treuren, want zij zullen getroost worden

Ook het boek van de Psalmen begint met een zaligspreking (Psalm 1:1): "Gelukkig de mens, die niet meegaat met wie kwaad doen". De bijbelvaste Jood denkt bij het horen van de Zaligsprekingen van Jezus onmiddellijk hieraan.

Misschien is dat ook de bedoeling van Jezus geweest. Want de zaligspreking uit Psalm 1:1 zal steeds de sleutel moeten zijn van de Zaligsprekingen van Jezus.

In Jezus, de Messias zijn de beloften van God vervuld. Hij staat in het teken van het komende Koninkrijk van God.

De treurenden zijn hier degenen die bedroefd zijn om hun eigen ellende, en om de ellende van het volk, maar ook om de ellende van de wereld.

Zij zullen worden getroost door God. De God, Die Zich in Jezus Christus geopenbaard heeft en die de Trooster van Israël is (vgl. Jesaja 40:1 ev.; Lucas 2:25)

De treurenden ervaren dat ze op deze aarde aan de verkeerde kant staan, in de hoek zitten waar de slagen vallen en daarom leed dragen, treuren.

Op de beloofde nieuwe aarde, die met Christus' komst begonnen is werkelijkheid te worden, zullen ze vertroost worden.

En dat mogen ze nu reeds ervaren. Wij zien dat nog niet en daarom treuren ook wij. Wij treuren o.a. om het leed van het volk Israël en de Palestijnen, om het leed in het Midden-Oosten en Europa en de wereld. God ziet de treurenden, Hij is altijd dichtbij, dat is zijn Naam, Hij kan daarom ook niet anders.

Daarom: in Jezus Christus zullen de treurenden ook getroost worden.

Humbert Hessen

Afbeelding: iStock

Gezegend de treurenden, want zij zullen getroost worden

treurnis delen

Afbeelding: *God mijn moeder 6*, Marleen B. Berg www.mbberg.nl

Treuren maakt ongemakkelijk. Luidop, zichtbaar, hoorbaar jammeren en roepen en klagen, dat is niet echt onze cultuur. 'Maak van je hart geen moordkuil', maar het moet niet te erg worden.

Of is dat luide treuren nodig voordat er iets echt kan veranderen? Horen de boze demonstranten, de klaagvrouwen, de aanklagers erbij? Is een samenleving niet heel ziek wanneer de tegengeluiden tegen de dood niet meer hoorbaar zijn? Wat een zegen, dat mensen treurnis delen! De psalmen generen zich daar niet voor.

Wie niets meer heeft verliest het nog,
de aarde wordt verschroeid –
Welk lichaam voelt de droefheid niet?
Welk oog raakt niet vermoeid?

Met loos gevoel van weerstand
heb ik lang mijn ziel belaagd –
Mijn geest is zwaar van onrecht, en
mijn hart is schorgeklaag

Bij Psalm 94, Lied 94a: 2,4, Willem Heida, *Psalmen anders*

Roel Bosch

Gezegend wie treuren, want zij zullen getroost worden

Als misdienaar werd ik al jong geconfronteerd met treurende mensen. Ik ging mee met de priester die een stervende de ziekenzalving toediende en kwam in een kamer met verdrietige mensen, die troost zochten bij elkaar en bij God. De zalving als troostend en bemoedigend ritueel, ik was toen te jong om dat te begrijpen.

Van de uitvaartdiensten herinner ik mij dat de kerkgangers na de mis, bij het uitdragen van de overledene het lied *In paradisum deductant te angeli* (*Moge engelen u geleiden naar het Paradijs*) zongen. Een hoopvol en troostend lied, zo voelde ik het telkens weer. Bij het uitdragen van een lid van de Broedergemeente zag ik dat de kist hoog geheven wordt, als teken van geloof in de verrijzenis. De traditionele woorden in de annonce van een overleden lid van het Leger des Heils, 'bevorderd tot de Heerlijkheid' getuigen van een geloof dat er, ook bij grote droefenis, zegen is die troost biedt.

Wiel Hoekstra

Afbeelding: *Een wereld van verdriet*, Corja Bekius

Zalig zij die treuren, want zij zullen getroost worden

Achter elk verdriet verbergt zich een bepaalde verbondenheid. Zoals bij de rouw. Terwijl degene om wie we treuren er fysiek niet meer is, toch blijven we met hem of haar verbonden.

Zo is het ook met verdriet om een relatie die strandde, om verwachtingen die niet ingelost werden, om kansen die verkeken werden...

Uit elk verdriet spreekt het verlangen om niet alleen te zijn. Daarom maakt verdriet zo kwetsbaar. Daarom wordt verdriet weggestopt. Je verdriet tonen is een waagstuk. Je wil niet zielig zijn en zeker niet het medelijden van anderen opwekken.

Maar er is nog wat anders dan medelijden, er is ook compassie. Compassie ontstaat tussen mensen die zich ervan bewust zijn allemaal in hetzelfde schuitje te zitten. Ieder heeft zijn eigen verdriet, niemand is zonder. Compassie is de echte troost.

En als je Jezus in het evangelie al eens ziet genezen... dan komt dat door zijn compassie.

Joris Vercammen

Afbeelding: Pixabay

Zalig de treurenden, want zij zullen getroost worden

In het verpleeghuis waar ik werk als geestelijk verzorger vertellen mensen me over hun verdriet. Samen zoeken we naar troost. Ik moet denken aan een vrouw van over de 90. Ze woont op een gesloten afdeling vanwege haar dementie. Ze vertelt me over haar leven, over haar zoon die in Duitsland woont en haar opzoekt of soms meeneemt... dat ze twee zonen had, maar die ene is overleden toen hij 30 was. 'Dat hoort natuurlijk niet, dat je kind eerder gaat dan jij' zegt ze en we worden stil.

Verderop in het gesprek zegt ze, met haar blik als het ware naar binnen gekeerd, heel bedachtzaam: 'Ja, ik geloof ... dat ik wel heb geaccepteerd wat er op mijn pad kwam'. Ik vond dat heel indrukwekkend, hoe ze dat zei en de kracht die daaruit sprak. Ze weet dus heel goed, wat dat is, om te treuren. En misschien betekent dat 'zalig' dan wel: dat je als mens niet geknakt wordt door een groot verdriet, maar overeind weet te blijven en je leven kunt leven.

Geertje Huisman

Afbeelding: Pixabay

Gezegend wie treuren, want zij zullen getroost worden

Er zijn tijden dat we kunnen lachen en er zijn tijden dat we moeten huilen. Er is een tijd om te dansen. En een tijd om te treuren. Niemand die op aarde leeft ontkomt aan afscheid.

Afscheid van je werk, afscheid van je gezondheid. En het moeilijkste: afscheid van een geliefde. Dan kun je ontroostbaar zijn. Hoe kan het dat alles doorgaat, de zon opkomt? De lente doet pijn aan je ogen. Woorden klinken hol en als clichés. Dat kan ook gelden voor woorden uit de Bijbel: tranen die afgewist worden, geen dood meer, geen rouw, geen huilen, geen pijn. Hoe dan?

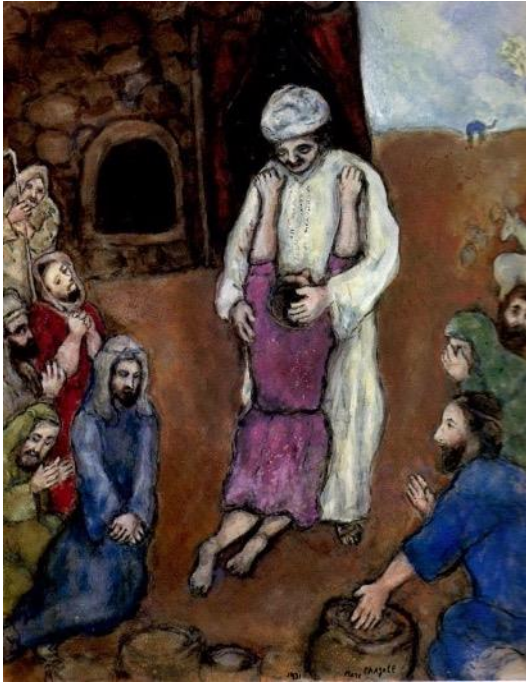
Verlies kan op den duur een verdieping brengen, troost van binnenuit. Genade van de Heilige Geest, de Trooster. Misschien kunnen we wel vanuit diezelfde diepe plek in onszelf een traan afvegen. Bij de ander aanwezig zijn.

Vincent Duindam

Afbeelding: *Apengezin*, Kees Manintveld

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

Marc Chagall, *Jozef herkent zijn broeders*

Wek mijn zachtheid weer.
Geef mij terug de ogen van een kind.
Dat ik zie wat is.
En mij toevertrouw.
En het licht niet haat.

Tekst: Huub Oosterhuis

Wat een prachtig woord is dat: *zachtmoedig*. Bij een zacht gemoed is het hart warm en kijken de ogen mild naar wie en wat zich voordoet. Een zachtmoedig mens vergeldt geen kwaad met kwaad, maar kijkt dieper. Zachtmoedigheid is vaak de vrucht van een bewogen leven, waarin een mens ontdekt dat hardheid en haat niets oplost. Zoals Jozef, die volschiet als hij zijn broers tussen de hongerige migranten ontdekt, en ze omhelst. Hij ziet ze met de ogen van het kind dat hij ooit was, en de toekomst gaat open.

Met zachtmoedigheid valt een wereld te winnen!

Corja Bekius

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

Deze uitspraak benadrukt de waarde van zachtmoedigheid. Zij die nederig en vriendelijk zijn zullen uiteindelijk beloond worden met een erfenis. Het gaat niet om macht of overheersing, maar juist om een innerlijke zachtmoedige houding die liefdevol gericht is om er te zijn voor de ander. Ook niet om een willoze aanvaarding van de dingen of een mentaliteit van over-je-heen-laten-lopen, maar zoals wij het bijvoorbeeld zien in de geweldige samenwerking tussen een sterk paard en zijn berijder.

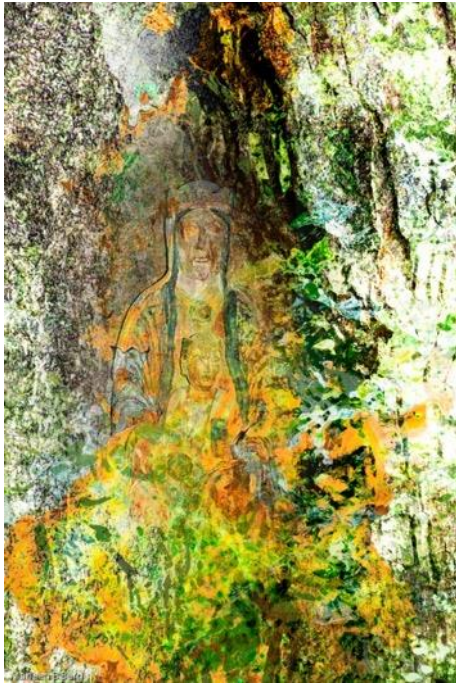
Afbeelding: *Ruiter en paard in balans*, Microsoft Bing

Een dier van kolossale kracht en formaat, zeven of acht keer het gewicht van een man, onderwerpt zich aan de leiding van zijn meester. Het rent, springt, draait of staat onbeweeglijk bij het geringste bevel van zijn berijder. Dat is kracht onder volmaakte controle. En dat bepaalt de christelijke opvatting van zachtmoedigheid. Als wij ons gewillig stellen onder Gods leiding, volgen we het voorbeeld van de Here Jezus Zelf toen Hij op aarde was. Hij onderwierp Zijn kracht aan de wil van de Vader (Joh. 14:31).

Denny Zinhagel

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

De zachte krachten

Afbeelding: *God mijn moeder 2*, Marleen B. Berg, www.mbberg.nl

Willem Barnard heeft heel wat psalmen berijmd. Hoe maak je van de 12 bijbelverzen van Psalm 76, 25 regels, een lied dat past in de bestaande oude melodie, strofes van 6 regels? Dan moet je er wel wat aan toevoegen.

Bij vers 10,

*U, God, rees op om recht te spreken,
te redden alle vernederden op aarde, sela*

zag Barnard Gods zachte kracht, de liefde van de Eeuwige voor de gezegende zachtmoedigen. Hij voegde er zelfs wat Wilhelmus aan toe: de tirannie verdrijven. De zachte krachten zullen overwinnen, toch? Sela!

Als Gij, ten oordeel opgestaan,
het boos geweld hebt weggedaan,
wordt door uw sterke hand bevrijd
wie wachtte in zachtmoedigheid.
Gij hebt de tirannie verdreven
en doet uw volk in voorspoed leven.

Psalm 76:5, Willem Barnard, *Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk*

Roel Bosch

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

Er is in onze tijd moed nodig om zachtheid te tonen. Zachtheid wordt momenteel immers vaak afgedaan als soft en beschouwd als teken van zwakheid.

Huib Oosterhuis dacht daar anders over, zoals blijkt uit onderstaand lied. Een lied met het karakter van een gebed:

Wek mijn zachtheid weer. Geef mij terug de ogen van een kind, dat ik zie wat is. En mij toevertrouw en het licht niet haat.

In ieder mens zit, soms diep verborgen, de zachtheid zoals een kind dat onbevangen en onbedorven uitstraalt. Laat ons op weg naar Pasen, op weg naar het verlossende licht, zachtheid opwekken en ons toevertrouwen aan God en aan elkaar.

Licht dat ons aanstoot, schrijft Oosterhuis in een ander lied, *licht laatste woord van Hem*. Van Hem die onder ons heeft geleefd en nog altijd voortleeft. Licht dat ons de weg wijst, licht waarop alles van waarde is geijkt.

Wiel Hoekstra

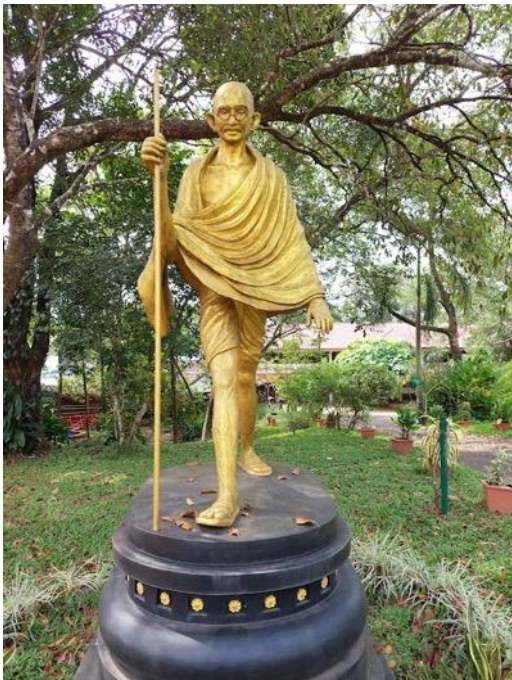
Afbeelding: *Zoals het licht speelt*, Corja Bekius

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

De Bergrede streeft naar 'vervulling'. De geboden van de Thora zijn namelijk veel meer dan morele voorschriften. Daarom zijn de eerste drie Zaligsprekingen wegwijzers op de weg naar binnen: Wie deze weg gaat wordt een ander mens. Die mens gaat zich ook in relatie tot anderen anders gedragen. Aan de binnenkant: daar vindt de noodzakelijke gedaanteverandering plaats. Ook om zachtmoedigheid te vinden, moeten we in de binnenkamer zijn. In de intimiteit met jezelf. Daar waar je je jezelf niet meer voor het lapje houdt.

Zo 'ontwikkelt' zachtmoedigheid zich aan het geduld dat je met jezelf kunt opbrengen, aan de mildheid waarmee je jezelf kunt omarmen. Het gaat om de zachtheid waarmee je met je eigen wonden omgaat. Wie de eigen wonden niet accepteert wordt een gesel voor anderen, vol verwijt en steeds gericht op de aanval. Hoeveel ontevredenheid wortelt niet in ontevredenheid met zichzelf? Hoeveel onrecht wordt niet in stand gehouden omdat mensen vastzitten in vijandsdenken. En ze vergeten daarbij dat hun grootste vijand zichzelf zijn. Geen gerechtigheid aan de buitenkant, zonder de zachtmoedigheid van de binnenkant.

Joris Vercammen

Afbeelding: beeld van Gandhi bij de ingang tot de Santhigiri Ashram, Aluva, Kerala, India; foto Joris Vercammen

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

Afbeelding: *Christ in the wilderness*, Ivan Kramskoy

Met het schilderij 'Christus in de wildernis' uit 1872 laat Ivan Kramskoy een menselijke Jezus zien, en zijn psychische lijden in de eenzaamheid van de woestijn. Ter bemoediging en inspiratie geef ik u graag dit gedicht van Kathleen Boedt:

Als je voelt dat je vastroest

Als je voelt dat je vastroest
in een patroon van ieder voor zichzelf
en verstrikt raakt
in een woestijn van hebben en houden,
durf dan de woestijn door:
stap voor stap
de weg van mensen opnieuw gaan,
vragen stellen bij je doen en laten,
je heroriënteren
met een ander horloge
en een ander kompas
in de hand,
stil houden bij een vergeten bron
om je andere ik
en die andere mens
als tochtgenoot te treffen,
verder gaan,
met mensen en omwille van mensen,
weer mens worden aan elkaar.
En zakt de moed in je schoenen,
haak dan toch niet af,
vrees niet
want bij elke exodus
is de Heer met je.

Maike de Jong

Gezegend de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven

Onze aarde, de schitterde blauwe planeet, is ons in bruikleen gegeven. Hoe gaan we met dit kostbare geschenk om? Met de lucht, de zeeën, de rivieren, het land, de bodem? Soms op een roekeloze manier. Als een olifant in de porseleinkast. "*Fools Rush In Where Angels Fear to Tread*", zoals de Engelsen het uitdrukken.

Wie kan de aarde dan redden? Dat kan alleen maar bij onszelf beginnen, aanvankelijk klein als het mosterdzaadje, of als gist. Als wij onze zachtmoedige kant aanspreken, als we door de harde schil van het ego breken. Van binnenuit. Met de zachte krachten die zeker zullen winnen.

Als we niet langer door ons ego 'gerund' worden, realiseren we ons wat goed is voor de natuur, wat goed is voor onszelf. En dat dit eigenlijk hetzelfde is. Valse behoeften en verslavingen dwingen ons dan niet langer. Dan hebben we contact met *het Koninkrijk in onszelf*. En zijn we mensen op weg naar een Nieuwe Aarde.

Vincent Duindam

Afbeelding: *Gods Window*, Zuid-Afrika, Jeannette van Andel

Gezegend de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

Ontferming, Corja Bekius, Nannie Boers e.a, Schildergroep PWG Zeist-West

Een schoot van ontferming is onze God.
Hij heeft ons gezocht en gezien
zoals de opgaande zon aan de hemel.
Hij is ons verschenen toen wij in
duisternis waren, in schaduw van dood.
Hij zal onze voeten richten
op de weg van de vrede.

tekst: Huub Oosterhuis

Dit lied wilden we verbeelden. Het was de vierde 'statie' op onze weg naar Kerstmis 2023, in een wereld vol oorlog en geweld. We lazen de lofzang van Zacharias na de geboorte van zijn zoon Johannes (*God is genadig*) bij zijn vrouw Elisabeth, die tot dan toe onvruchtbaar was.

We schilderden een chaotische achtergrond met veel paars. Daarbinnen ontstond een open vorm, naar boven gericht. En toen kwam daar, eerst voorzichtig maar allengs meer, licht in. Het licht wordt gekoesterd, beschermd, met kleur omgeven, gedeeld... Iemand zag er een torso in, een schoot vol licht en twee armen. Een ander zag een warme schotel. Heb je honger? Hier is soep, een schotel ontferming...

Barmhartigheid, ontferming – het kan van alles inhouden, van een groots gebaar tot een kleine handeling. *God is genadig*, Hij richt onze voeten op de weg van de vrede.

Corja Bekius

Gezegend de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

Barmhartigen, dat zijn degenen die branden van de liefde van God. Zij zijn als de barmhartige Samaritaan (Luc. 10: 25-37), die vervuld van Gods liefde zich als een echte naaste gedraagt, rechtvaardig is (vgl. Ps. 37 vs. 21b). In deze psalm wordt de rechtvaardige barmhartige genoemd: hij ontfermt zich en hij geeft.

Barmhartigheid is ook een uiting van gerechtigheid - wie barmhartig is, geeft gestalte aan Gods gerechtigheid en hij ontvangt ook op Gods tijd. De evangelist Mattheus beklemtoont het barmhartig-zijn in zijn totaliteit: het geldt voor allen.

In het oordeel van de Mensenzoon (Matth. 25: 31-46) is het een regel, dat wie dit aan één van Jezus' minste broeders heeft gedaan, het aan Jezus Christus zelf heeft gedaan (Matth. 25: 40).

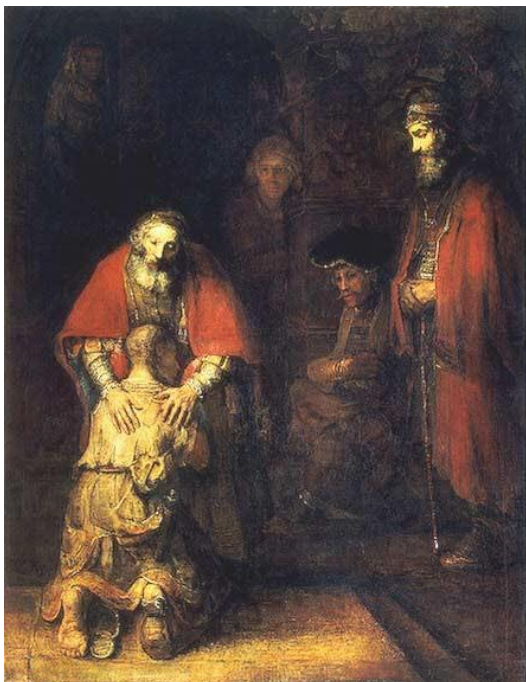
En dit zonder onderscheid. Bij de Apostolische Vaders is het een eis van God, dat de mens barmhartig is.

Barmhartigheid is begaan zijn met het leed van een ander (vg. Ps. 41:2).

Van Jezus horen wij vaak dat Hij met ontferming bewogen is. Hij wordt geraakt door wat Hij ziet en hoort. Wees barmhartig zoals jullie Vader in de hemel barmhartig is, zegt Jezus.

Als je zelf barmhartig bent, zul je barmhartigheid ondervinden.

Humbert Hessen

Afbeelding: *De terugkeer van de verloren zoon*, Rembrandt van Rijn

Gezegend de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

Afbeelding: *God mijn moeder 4*, Marleen B. Berg, www.mbbberg.nl

In het begin van Matteüs, hoofdstuk 5: de zaligsprekingen, aan het slot, hoofdstuk 25: opnieuw. Maar dan concreter. De werken van barmhartigheid worden geschetst, zo herkenbaar. De mensen die er druk mee bezig waren hadden geen idee dat Jezus zelf de ontvanger was.

Brood zal ik geven en water als wijn,
een handvol genade om mens van te zijn.
Kom je van verre en roept men je na –
ik noem je mijn naaste, wees welkom, besta.

Is je beschutting verloren gegaan,
in windvlagen zal ik mijn kleed om je slaan.
Teistert de koorts je met scheuten van vuur,
ik blijf aan je zijde, hoe lang het ook duurt.

Ben je veroordeeld tot tralies en steen,
ook dan laat ik merken: je bent niet alleen.
Als eens de dood je zal hebben begroet,
draag ik je in vrede Gods licht tegemoet.

Zó wil ik leven: eenvoudig en klein,
met twee lege handen een koningskind zijn.

Lied 1007, Maarten Das, bij Matteüs 25: 31-40 en Tobit 1: 17,
Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk.

Roel Bosch

Gezegend de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

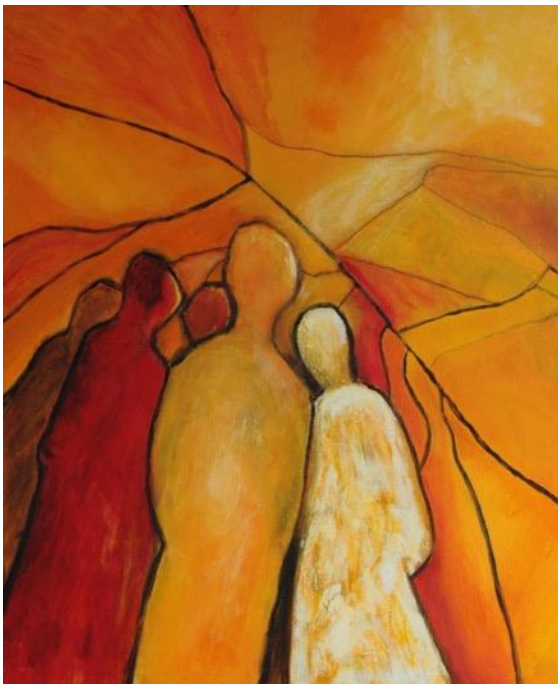
Jezus vertelt in de parabel van de barmhartige Samaritaan over een man die NIET voorbijziet aan iemand die hulpbehoevend langs de weg ligt. Zijn hart spreekt als hij impulsief omziet naar een man, waar anderen aan voorbij gingen. Treffend is dat hij eerste zorg paart met overwogen nazorg en dat er geen sprake is van enige vorm van berekening.

De barmhartige Samaritaan is liefdevol, mild en onbaatzuchtig. De boodschap van Jezus met deze gelijkenis: 'Wees barmhartig zoals ook jullie Vader barmhartig is'.

Barmhartigheid wordt met veel gevoel bezongen in de Matteüs passie. 'O hoofd vol bloed en wonden. Ik wil mijn hart U tonen dat met U medelijdt'. Tonen wij ons hart, medelijden en zorg aan mensen vol bloed, wonden en littekens? Moge het licht van Pasen ons inspireren tot lankmoedige, liefdevolle en onbaatzuchtige barmhartigheid voor mensen in nood, die op ONZE weg komen.

Heer, erbarm U over ons en onze wereld.

Wiel Hoekstra

Afbeelding: *Mensen van vuur*, Corja Bekius

Gezegend de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

Analyserend en oordelend banen we ons een weg door de chaotische werkelijkheid. Kritisch kijken, dingen benoemen, oorzaak en gevolg onderscheiden: zo komen we vooruit. We leren logisch te denken. We leren het goede van het kwade te onderscheiden. Oordelen is onze tweede natuur geworden. Maar oordelen zet ook op een afstand. Het scheidt ons van de wereld waar we deel van uitmaken, en erger nog het scheidt ons van anderen.

Oordelen wordt snel veroordelen. Vaak in de naam van een of ander geloof. De veroordeelde kan nog maar moeilijk iets goeds doen. Zo wordt de ander herleid tot wat eventueel niet helemaal goed ging. En dat doe je ook met jezelf. Jezelf veroordelend wordt het alsmaar moeilijker om nog de mogelijkheden in jezelf te zien. Zo scheid je jezelf van wie je óók bent, van je beste mogelijkheden.

Gezegend zijn de barmhartigen die het gegeven is in anderen en in zichzelf zoveel meer te zien dan wat er tot nu toe mogelijk was.

Gezegend zijn ze want het is hen gegeven verder te kijken, zo ver als God zelf kijken kan.

Joris Vercammen

Afbeelding: *Niemand kan het verleden ongedaan maken, maar je kunt nu wel starten in een compleet nieuw perspectief!*

Mar Thoma Church, Santhigiri Asrham, Aluva, Kerala, India. (foto: Joris Vercammen)

Gezegend de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

Afbeelding: lithografie van Ernst Barlach

Het Oude Testament spreekt vaak van volken die strijden. Het accent ligt niet op de individuele mens. Individuen komen eigenlijk alleen naar voren als ze aartsvader, aartsmoeder, profeet, of koning zijn. Er is veel strijd, dikwijls tussen volken en dan gaat het er hard aan toe. Conflicten verlopen min of meer instinctief als een keten van vergeldingen. Een vergelding leidt tot agressie van de tegenpartij en die vergeldt weer die vergelding, de bloedwraak. En dan brengt Mozes de Wet: oog om oog, tand om tand. Eén keer vergelden, daarmee moet het klaar zijn. Dat is een stap in de evolutie, dat is nieuw. Die Mozaïsche wet gold binnen het Joodse volk. Aan andere volken hadden de Israëlieten toen minder boodschap, daar werd, zoals de Bijbel laat zien, stevig mee verder gebakkeleid.

Dan verschijnt Christus. Hij geeft de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, een beeld waarmee hij er op wijst dat ook mensen van andere volken naasten zijn. En dat je dan geroepen bent ook hen bij te staan als ze in nood zijn. Dat is geen oproep tot leden van een volk onderling, maar een beroep op het mededogen, barmhartigheid van de individuele mens t.o.v. de ander. Van welk volk doet niet ter zake. Christus zet de mens als individu op eigen benen, geeft hem een persoonlijke verantwoordelijkheid voor de ander en zet hem in de kracht zijn broeders hoeder te zijn, los van volk en achtergrond. Dat is na Mozes weer nieuw, een volgende stap in de evolutie. Een wekroep van de Messias aan ons, steeds individualistischer mensen. Laten we barmhartig zijn.

Gezegend de barmhartige, want zij zullen barmhartigheid ondervinden

Jim Doty (1955) werd geboren als volkomen kansarm jongetje in de VS. Nu is hij neurochirurg, hoogleraar en directeur van het *Stanford University Center for Compassion and Altruism Research and Education*. Het gaat er niet om een succesverhaal van the American Dream te vertellen; zijn leven kent ook diepe dalen.

Maar Jim leert een aantal lessen in zijn leven. De moeilijkste was deze: open je hart, voel verbinding met andere mensen, ook wanneer je je eigen plan trekt. Uiteindelijk ontdekt hij dat je eigenlijk gelukkiger wordt door te geven dan door te ontvangen.

In zijn *Centrum voor Compassie* wordt heel bijzonder onderzoek gedaan. Zo hebben ze daar kunnen laten zien dat compassie leidt tot minder stress, meer geluksgevoelens, een lagere bloeddruk en een betere werking van je immuunsysteem. Dus door barmhartig te zijn voor anderen, ben je dit ook voor jezelf. En ook je lichaam ondervindt dat.

Vincent Duindam

Afbeelding: *Franciscus*, Siena, foto Kees Manintveld

Gezegend wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

Toos Ferrari, Schildergroep Zeist-West
Brood om te breken, Lied 647,2

Voor mensen die roepend
tastend en zoekend
door het leven gaan,
verschijnt hier een teken,
brood om te breken:
wij kunnen bestaan.

tekst: Henk Jongerius

In veel Bijbelse verhalen komen de thema's honger en dorst voor. Door honger gedreven trekt Abraham naar Egypte, zoals na hem vele 'kinderen van Abraham' zullen doen. Het vormt de rode draad in het boek Ruth. In hun 'maaltijdverhalen' grijpen de evangelisten op deze verhalen terug. 'Eten, drinken en verzadigd worden' is een terugkerend teken van Gods zorg voor zijn mensen. In de zaligsprekingen wordt dit teken verbonden met het verlangen naar gerechtigheid.

In 2024 is dit thema actueler dan ooit. Maar hoe is het gesteld met ons verlangen naar gerechtigheid?

Corja Bekius

Gezegd wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

Afbeelding: Johnny Beerens, *Vijf broden en twee vissen* (museumbreskens)

De immense muurschildering aan een oude graansilo in de haven van Breskens brengt twee werelden bij elkaar: de wereld van boeren en de wereld van de vissers. Beide werelden zijn in ons land bedreigd.

Door de klimaatverandering en de onduidelijkheid hoe daarop te reageren komen de werkwijzen en verdienmodellen onder druk te staan. Dat brengt onzekerheid en angst voor de betrokkenen met zich mee. Hoe kunnen de gebruikers van de producten reageren? Wat is gerechtigheid en recht in deze?

Jezus nodigde eens de mensen uit om brood en vis te delen. Rond de maaltijd bracht hij hen met elkaar in contact en in gesprek. En dat gezegd hebbende realiseer ik mij: Ik heb al lang geen gesprek meer met een boer of een visser gevoerd.

Stefan Bernhard

Gezegend wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

Afbeelding: *Leven*, Marleen B. Berg, www.mbborg.nl

Gerechtigheid, groot woord. En kwetsbaar tegelijk: met grimmige woorden, flauwe grappen, verkeerde insinuaties, verdachtmakingen, schouderophalen wordt heel wat recht verduisterd. Gerelativeerd, 'overall is wel wat', 'daar kan je als eenling toch niets aan doen'. Gezegend ben je als je je niet laat overspoelen, maar de honger blijft voelen, en de dorst. Ach, wie is de mens, zal straks Pilatus vragen. Jezus geeft zwijgend het antwoord.

Bevrijd ons van wie grote woorden spreken,
bevrijd ons van de leugens uit hun mond:
de sterken die de zwakken kunnen breken,
niet een van hen heeft ooit nog omgekeken
naar wie erdoor geknecht zijn en gewond.

Verlos ons van de schimmen en de spoken,
verlos ons van het grimmig commentaar.
Hoe snel wordt er een oordeel uitgesproken
en hoeveel harten zijn er al gebroken?
Vertel ons toch wat zuiver is en waar.

Psalm 12, Rikkert Zuiderveld, lied 12b, *Psalmen anders*

Roel Bosch

Gezegend wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

Het lijkt wel of onze samenleving zich neerlegt bij de heersende tweedeling. Dat er mensen zijn die tekortkomen en daarnaast mensen die een te veel hebben. Dat is zo en dat zal altijd wel zo blijven, hoor je mensen zeggen. Soms voegen ze eraan toe dat de mensen aan de onderkant zich niet voldoende inzetten. Eigen schuld, dikke bult!

Het lijkt wel of we aan het boek van Goudzwaard en de Lange uit 1976 'Genoeg van te veel, genoeg van te weinig', met daarin de oproep voor meer gerechtigheid, geen boodschap hebben. Psalm 72 spreekt over God: Hij geeft hoop aan rechtelozen, Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis, Hij zal opkomen voor misdeelden, Hij zal de machten die ons dwingen breken.

Als we de tweedeling accepteren, mogen we ons dan nog wel navolgers van Christus noemen?

Wiel Hoekstra

Afbeelding: *Voor ieder het broodnodige*, Corja Bekius

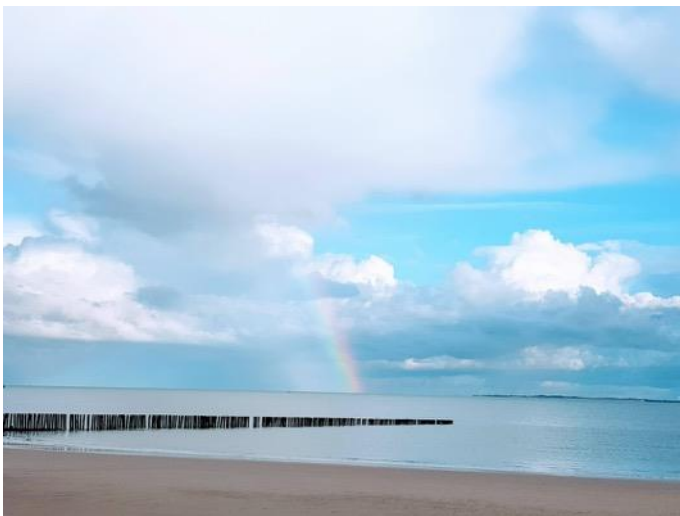
Gezegend wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

Wat houdt mij allemaal gevangen? Wat verhindert mij om mijn mooiste en beste mogelijkheden te leven? Wat verhindert mij om mezelf te zien zoals God mij ziet? En om anderen te zien in hun waardigheid die ze van God ontvangen hebben? 'Gerechtigheid' heeft precies daarmee te maken dat we de juiste houding vinden ten aanzien van God, van de anderen en van onszelf.

Daarom is 'gerechtigheid' het hart van de Bergrede. Er moet een zuivering plaatsvinden in onszelf. We moeten af van onze goedkope oordelen waarmee we onszelf denken te verzekeren van een gemakkelijk leven waarin we alles in eigen handen hebben. De oordelen verhinderen ons dieper te kijken.

Laat ze los, vertelt Jezus ons, en leer in de diepte te schouwen. Relativeer je oordelen, je opvattingen, je overtuigingen. Dan krijg je honger naar wat echt waardevol is en dorst naar wie jijzelf en de ander echt zijn. En naar wie God echt is. Dat heet 'gerechtigheid'.

Joris Vercammen

Afbeelding: eigen foto

Gezegend wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

hoor discipelen mijn onderricht
we gaan voor de omkering
we verklaren onzaligen zalig
gemarginaliseerden rehabiliteren we

zie wie snakken naar gerechtigheid
er lijfelijk onder lijden en er haast onderdoor gaan
de pijn ervaren en het lichaam afmatten
erger dan honger en dorst

zie deze Samaritaanse vrouw met haar kan bij de bron
weggeduwd en bespot, uitgestoten
ze mag er zijn met een nieuwe identiteit
zalig gesproken ten voorbeeld

ze komt tot haar recht en telt weer mee
heeft mij begrepen voorbij de tegenstellingen
is inbegrepen en draagt die boodschap mee
verkondigt zaligheid en heil, nooit meer dorstig

Ineke en André Droogers

Afbeelding: André Droogers

Gezegend wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden

Hoe zou die verzadiging er uitzien? Wanneer is er echt 'zat'? Als je de plek van overvloed in jezelf gevonden hebt. Waar water wijn wordt, onze beker overloopt. Er manden vol brood over zijn. Meer dan genoeg - en voor iedereen. Daar komt iedereen tot haar recht. En hoeft er niemand meer te vluchten naar een betere plek.

Wat staat er dan tussen ons en die plek in? Een vertekend bewustzijn van tekort, van een gat in onszelf, dat gevuld moet worden. Dit kunnen we proberen te vullen met shoppen, alcohol, kicks, spanning opzoeken, zelfs pijn. Maar daarmee putten we onszelf uit en ook de aarde. We verlangen naar steeds 'meer'. Maar het moment van bevrediging duurt nooit lang.

Wanneer we ons realiseren wat we eigenlijk verlangen, dan is dat "*bestendig geluk aan uw zijde*". En wanneer we ons realiseren wie we echt zijn, onlosmakelijk verbonden met de bron, dan kunnen we geven en delen vanuit overvloed.

Vincent Duindam

Afbeelding: *Laten we bruggen bouwen, geen muren*, muurschildering in Portopalo di Capo Passero, Sicilië, foto Kees Manintveld

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

Mens zonder titel, Corja Bekius

Neem mij aan zoals ik ben.
Zuiver uit wie ik zal zijn.
Druk uw zegel op mijn ziel
en leef in mij.

tekst: John Bell (Iona)
Nederlands: Vertaalcollectief Wageningen

Ik werd geraakt door een foto van een voetballer die terneergeslagen op de grasmat zat. De wedstrijd was verloren, zijn club gedegradeerd. Ik knipte hem uit en begon een beetje voor hem te zorgen. Ik gaf hem makkelijk zittende kleding, bergschoenen en een stok, een muurtje om tegen uit te rusten. Zo beter, pelgrim? Nee, zei hij, nog altijd boos.

Een collega zocht voor een preek een weerbarstige Jona, profeet van niks, op het strand uitgespuugd om alsnog... Hoe zit hij daar? Het muurtje moest weg, de stok verdween. Haal die schoenen ook maar weg, zei collega onverbiddelijk. Plaats van handeling werd Iona – zijn spirituele thuisbasis.

Mag het eventueel ook Jacob zijn, die is gevlucht omdat hij zijn broer heeft belazerd? Jij zegt het, iedereen kan het zijn.

En toen kwam dit lied in beeld, een gebed.

Corja Bekius

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

In zijn pauselijke brief aan de kerk in 2023 genaamd '*Gaudete et exsultate*' (Wees blij en juich) omschrijft paus Franciscus deze tekst van – zuiver van hart zijn en God zien –, als volgt: "*De Vader die in het verborgene ziet (Mt. 6: 6) herkent wat onrein en onoprecht is, wat alleen maar een schone schelp en schone schijn is...*".

Een oprecht verlangen hebben, het zuiver aanvoelen van goede bedoelingen, van jezelf en van anderen, een zuiver hart hebben, gaat het daarom? Het hart spreekt immers boekdelen. Het is fijn dat Franciscus benadrukt dat onze Vader '*in het verborgene ziet*'. Hij ziet – en misschien vooral – de mensen die niet op de voorgrond treden, die niet zozeer een veruitwendiging nastreven van hun evangelisch innerlijk, die niet opgemerkt worden met hun goede daden voor anderen. Gelukkig, Hij weet het, ziet het – en wij zullen Hem zien.

Denny Zinhagel

Afbeelding: Scenery of two old tree roots in a beautiful green forest, Theologie.nl

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

Afbeelding: *Ontvangen*, Marleen B. Berg, www.mbberg.nl

Kind aan huis

Er zijn psalmen zonder problemen. Dan ziet het er allemaal heel simpel en eenvoudig uit, zuiver als helder water. Dan is het gewoon goed met de mens.

In de berijming van de calvinistische psalmen kregen zulke teksten allemaal een sombere melodie mee. Zo van: dat gaat je nooit lukken natuurlijk. Wie is er nu zuiver van hart en handen, geen zondig mens, toch? Gelukkig is er best veel goeds onder de mensen, en zuiverheid. Psalm 15 zingt het o zo simpel:

Bij God te gast en kind aan huis?
Zo kan het gaan, probeer het maar:
je doet wat goed, raapt op wat viel,
praat klare taal, leent uit om niet.
Bij God te gast, en kind aan huis!

Psalm 15, tekst Roel Bosch, Lied 15a, *Psalmen anders*

Roel Bosch

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

De zaligsprekingen schetsen een ideaalbeeld van de gemeente van Christus. Niemand heeft ooit God gezien, maar in Jezus Christus leren we de Vader kennen, zegt Kierkegaard, een Deense theoloog en filosoof van de negentiende eeuw. Gezegend zijn zij, die Jezus met een zuiver hart volgen en de consequenties van dat volgen voluit accepteren. Jezus volgen, betekent dat je net als Hij de schepping looft, als een geschenk van God, en dat je oog en oor hebt voor de mensen die op je pad komen. Wij zien door Jezus een glimp van God.

Jezus aanvaardde lijden en sterven, al bad Hij tot God of de onbehaaglijke lijdensbeker aan hem voorbij mocht gaan. De zaligsprekingen van Jezus wijzen ons de weg van onbehagen naar welbehagen. Het Nieuwe Testament is waarlijk een blijde boodschap. Het staat vol wegwijzers die voeren naar zaligheid. Kome wat komt.

Wiel Hoekstra

Afbeelding: *Van U is het koninkrijk*, Corja Bekius

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

Zuiver van hart wordt een mens als men alle behoefte heeft laten varen. Men leeft niet meer vanuit de angst om te kort te komen, maar vanuit de vrijheid om lief te hebben. Zo verandert ook de manier van geloven van gedaante. Het gaat niet langer om het aanhangen van 'waarheden', maar om de openheid om te ervaren dat men gezien wordt. Want 'God zien' is op de eerste plaats door 'God gezien worden'.

Hoeveel mensen zijn al niet in de chaos terecht gekomen omdat men geloven blijft opvatten als het nastreven van zekerheden? Maar de ervaring dat men gezien wordt veronderstelt het loslaten van alle behoefte om zelf te zien. Zoals alle echt belangrijke dingen in het leven is ook geloven een geschenk. Dat geschenk word je gegeven in het verborgene van je binnenkamer. (Mt. 6,4) Dat is daar waar je alles hebt losgelaten, je hart is er vrij en zuiver en daarom heeft God er vrij spel. Daar verander je in een mens die lief kan hebben omdat je er gezien wordt.

Joris Vercammen

Afbeelding: pixabay

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

Matteüs 5:8 zegt: "Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien." Maar in het Johannes evangelie staat: "*Niemand heeft ooit God gezien*". Niemand? Maar gelukkig leren we in Jezus Christus de Vader kennen. Dat is de inzet van elk van de vier evangeliën, waarin dit grondmotief wordt uitgewerkt.

Veel mensen die met het geloof zijn opgegroeid of later lid van een kerk zijn geworden, kennen het verlangen om met eigen ogen iets van God te zien en te ervaren. In een crisissituatie kan dit verlangen soms zomaar omslaan in twijfel. Maar ook het omgekeerde kan gebeuren als wij ontroerd raken door dingen die ons verstand te boven gaan. Het kunnen kleine dingen zijn of heel grote. Een bloem in je tuin die in de vroege ochtend opengaat, de geboorte van een kind, het heengaan van een dierbaar mens. Zoveel momenten kunnen ons het gevoel geven dat er iets of iemand is 'groter dan ons hart'.

Gerda en Jan Laterveer

Afbeelding: pixabay

Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien

Vaak zit ik in de rouwkapel van begraafplaats Sint Barbara. Daar liggen mijn grootouders, mijn ouders, ooms en tantes, twee zusjes, een zwager, docenten, collega's, winkeliers bij wie we boodschappen deden. Licht valt door de gebrandschilderde ramen. En ik lees ook daar: *Gezegend wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.*

Troostrijk. Maar moeten we wachten tot dan, tot dat moment. Nee. Als ik in de ogen van mijn kleinzoon kijk, kan ik God ook nu al zien. Als je kunt zien vanuit de plek van belangeloze liefde in jezelf, kun je God zien. Ergens en overal.

Wat een opluchting, je hoeft dus niet heilig of verlicht te zijn om God te zien. Wij kunnen dat allemaal. Ook als we het leven soms zwaar en vermoeiend vinden, want deze deur staat altijd voor ons open. Eigenlijk is het niet moeilijk. En daar zullen we *“werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.”*

Vincent Duindam

Afbeelding: foto van Hedwig Duindam

Gezegend de vredestiters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden

Het feest der vergeving (1941), H.N. Werkman

Wij gaan waar onze voeten gaan,
God zet ons op het spoor
naar vrede en gerechtigheid,
zijn voetstap gaat ons voor.

tekst: René van Loenen, Liedboek 1016, 2

Op een envelop van PAX stond met grote letters:

Deze tijd vraagt om strijdbaarheid. Steun onze strijd voor vrede.

Over deze zin heb ik lang nagedacht. Zou daar niet moet staan:

Deze tijd vraagt meer dan ooit om vredestiters.

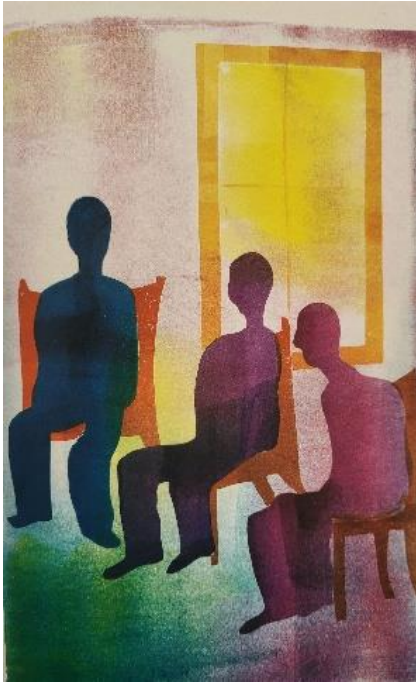
Maar hoe dan? Nee, die vraag komt te vroeg. Mensen die vredestiters durven zijn, zullen altijd naar wegen (geitenpaadjes?) zoeken om in gesprek met tegenstanders en medestanders, stukjes vrede te scheppen. Hoe dan ook. Gesprek is geen strijd van eigen gelijk eerst, maar een ruimte waar het licht kan komen.

In die ruimte mogen mensen zich kinderen van God noemen.

Corja Bekius

NB De afbeeldingen van de komende dagen zijn van H.N. Werkman, die met zijn druksels bij de Chassidische legenden in oorlogstijd veel indruk maakte. Hij heeft zijn kunst met de dood moeten bekopen...

Witte Donderdag

De Messiaanse Verwachting (1941), H.N. Werkman

Hij onthaalde ons aan tafel,
lam van Pasen,
hief zijn handen, sprak de zegen
voor dit eten.

Niet alleen zijn vrienden kregen
deze zegen,

hij omarmt ook ons, bedient ons
in zijn liefde
en omvat in dit gebaar de
hele aarde.

Hij dronk wijn om onze pijn, om
onze vreugde,

voor de Grieken en de joden:
brood gebroken.

Tekst: André Bjerke ("*Og han bød oss*"; lied 567 in Liedboek 2013). Vertaling:
Andries Govaart

Als we met elkaar delen, brood en wijn,
verhalen, pijn, als we elkaar zien zoals we zijn
dan zijn we op weg naar een wereld waarin iedereen het leven heeft,
het Messiaanse rijk.

Jeannette van Andel

Goede Vrijdag

De grot (1941), H.N. Werkman
(bij een gelijknamig gedicht van Martinus Nijhoff)

O God, behoed ons in de nacht,
U bent het morgenlicht dat wacht,
als wij verstijfd en blind en doof
in duister leven, levend dood.

Die ons de weg naar vrede wees
is wreed vermoord. Wij zijn bevreesd.
Hij was ons licht, hij is gedoofd;
wij hebben tevergeefs gehoopt.

tekst: Andries Govaart, De weg die je goeddoet, lied 207, 1, 2

Wat zouden wij aan deze woorden willen toevoegen?
Misschien toch de hoop dat wij de moed vinden om elkaar vast te
houden in de nacht.
Niet tevergeefs...

Corja Bekius

Stille Zaterdag

De roep van de aarde (1941), H.N. Werkman

Nooit was het stiller,
geen woord klinkt, een mond vol zwijgen,
geen blad beweegt, geen zuchtje wind,
de aarde houdt haar adem in en wacht.

In deze diepe nacht
waarin geen licht verstrijkt,
geen toekomst wacht, verleden verloren,
in dit tijdloze, genadeloos wrede heden

'hoever is de nacht?', klinkt er niet,
'komt er een morgen?', steekt in de donkere keel

breekt Gods woord baan,
wordt de nacht verbannen,
krijgen wij het hoogste woord,
daalt diepe vrede neder:

de Gezalfde in een gewonde wereld.

Hier wonen wij
in donker gehuld
en waken; wie weet komt
Gods liefde aan het licht.

tekst: Andries Govaart, De weg die je goeddoet, lied 198

Jeannette van Andel

Pasen

De Engel van de laatste troost (1941), H.N. Werkman

Wandelaars in de morgen

Wij delen verdriet en zorgen
met hen die gij achterliet.
Uw macht is zo diep verborgen,
wij wandelen in de morgen,
maar wij vinden uw lichaam niet.
(...)

O Heer laat een engel komen,
opdat van ons moede hart
de steen worde weggenomen.
O Heer laat een engel komen
want wij zijn in onszelf verward.

tekst: Jan Wit, Liedboek 627, 1 en 3

Corja Bekius